

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium, Šrobárova 1, 042 23 Košice
4. Názov projektu	Inovácia vzdelávania za účelom zlepšenia čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti
5. Kód projektu ITMS2014+	312011U464
6. Názov pedagogického klubu	Klub matematickej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	02.02.2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Online v Teams
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	RNDr. Ladislav Spišiak
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://www.srobarka.sk/inovacia-vzdelavania-za-ucelom-zlepsenia-gramotnosti/

11. Manažérske zhrnutie:

Krátka anotácia:

Modelovanie v matematike

Diskusia o témach a úlohách s prepojením na prax

Kľúčové slová:

matematické modelovanie, operačná analýza, operačný výskum, separované modely, regresné modely, integrovaná tematická výučba

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Účastníci stretnutia sa oboznámili s obsahom verejne prístupných prác venovaných matematickému modelovaniu v matematike a všeobecne v prírodovedných predmetoch.

- **Matematický model** je abstraktný model používajúci matematický zápis na opísanie správania sústavy (systému). Matematické modely sa používajú najmä v prírodných vedách a inžinierskych disciplínach, ale aj v sociálnych vedách ; najčastejšie využívajú matematické modely fyzici, inžinieri, informatici a ekonómovia.
- **Operačná analýza alebo operačný výskum** je využitie matematických modelov, štatistiky a algoritmov pri rozhodovaní. Používa sa na analýzu komplexných systémov reálneho sveta, zvyčajne s cieľom optimalizácie alebo zlepšenia výkonnosti. Je jednou z foriem aplikovanej matematiky.
- Charakteristikou operačného výskumu je systémový prístup (od zložitejšieho k jednoduchšiemu) a tímová práca.
- Cieľom operačnej analýzy je vytvoriť model (formálny opis) danej situácie a následne vykonať jeho optimalizáciu, teda nájsť hodnoty parametrov modelu, pre ktoré dosahuje sledovaný výstup modelu extrém - minimum alebo maximum.

Matematické modely môžeme klasifikovať niekoľkými spôsobmi, z ktorých niektoré sú:

- **Lineárne a nelineárne:** Ak sú funkcie (podmienky) a obmedzenia reprezentované lineárnymi rovnicami, model označujeme ako lineárny. Ak je aspoň jedna z podmienok alebo obmedzení reprezentované nelineárnou rovnicou, model označujeme ako nelineárny.
- **Deterministické a stochastické (pravdepodobnostné):** Deterministický model vykazuje po opakovaní pokusu za rovnakých začiatočných podmienok rovnaké správanie, kým pri stochastickom modeli je prítomná náhoda, aj keď sú začiatočné podmienky rovnaké.
- **Statické a dynamické:** Statický model neuvažuje prvok času, kým dynamický model áno. Dynamické modely sú zvyčajne reprezentované rekurentnými alebo diferenciálnymi rovnicami
- **Sústredené parametre a rozložené parametre:** Ak je model homogénny (v konzistentnom stave v každej časti systému), parametre sú sústredené. Ak je systém heterogénny (rozličný stav v rôznych častiach systému), sú parametre rozložené. Rozložené parametre sú zvyčajne reprezentované parciálnymi diferenciálnymi rovnicami

Matematické modelovanie a jeho začlenenie v rámci matematickej gramotnosti žiaka.

(autorka Ing. Beáta Ľubová)

Rozlišujeme tri zložky matematickej gramotnosti žiaka:

1. zložka:

Riešenie problémových situácií – aplikácia získaných vedomostí a zručností žiaka - uplatňovanie matematiky v rôznych situáciách a kontextoch (autentických a hypotetických)

2. zložka:

Kompetencie potrebné pri riešení problémov:

- Matematické úvahy – schopnosť klásť otázky charakteristické pre matematiku (Existuje? Ak áno, tak koľko?...), rozlišovať príčinu a dôsledok, chápať rozsah a ohraničenie matematických pojmov.
- Matematická argumentácia – schopnosť rozlišovať predpoklady a závery, sledovať a hodnotiť reťazce matematických argumentov, schopnosť vytvárať a posudzovať matematické argumenty (Čo sa môže alebo nemôže stať a prečo?)
- Efektívna matematická komunikácia – rozumieť písomne a ústne zadaným matematickým úlohám a zrozumiteľne sa vyjadrovať k matematickým otázkam.

- Matematické modelovanie – schopnosť porozumieť matematickým modelom reálnych situácií. Vytvárať tieto modely, používať ich a kriticky ich hodnotiť. Získané výsledky interpretovať a overovať ich platnosť v reálnom kontexte.
 - Zadeinovanie problémovej situácie a hľadanie riešenia. Hľadáme rôzne spôsoby získania výsledku.
 - Komunikácia v jazyku matematiky – zahŕňa rôzne formy reprezentácie matematických objektov, schopnosť interpretovať symbolický a formálny jazyk, pracovať s výrazmi obsahujúcimi symboly.
 - Aplikácia matematických nástrojov – schopnosť aplikovať rôzne matematické nástroje.
3. zložka:
- Matematický obsah** - je tvorený pojmi a štruktúrou vzťahov potrebných k formulácii matematickej podstaty problémov. Tretiu zložku charakterizuje:
- Kvantita – význam čísel, operácie s číslami, predstavy o veľkosti čísla, počítanie z pamäti, odhad, mierka.
 - Priestor a tvar- orientácia v priestore, rovinné a priestorové útvary – ich metrické a polohové vlastnosti, konštrukcia a zobrazovanie útvarov, geometrické zobrazenia.
 - Vzťahy a miera zmeny – závislosť, premenná, základné typy funkcií, ekvivalencia...
 - Práca s údajmi – analýza údajov, prezentácia a znázorňovanie údajov, vyvodzovanie záverov.

Vhodnou voľbou inovatívnych metód vzdelávania rozvíjame všetky tri zložky gramotnosti žiaka.

Uplatnením matematického modelovania u žiaka rozvíjame tieto kľúčové kompetencie:

1. Schopnosť riešiť problémy- vytvárať hypotézy, navrhovať postupnosť riešenia problému, zvažovať rôzne možnosti riešenia, u žiaka rozvíjame jeho schopnosť overiť hypotézu reálnou činnosťou.
2. Kritické myslenie.
3. Tvorivosť, zmysel pre inovácie a podnikavosť.

Využívame integrovanú tematickú výučbu - napríklad prepojenie poznatkov z fyziky a z odborných špecializačných predmetov - začleňujeme ich do matematických súvislostí. Transformácia problémov do matematickej formy je založená na identifikácii premenných popisujúcich problém a vyjadrení vzťahov medzi nimi. Výsledky získané z matematického modelu musia byť interpretované späť do reálneho sveta, kde by mala byť posúdená miera ich vhodnosti a správnosti.

Matematické modelovanie môže nadobúdať vo vyučovacom procese rôzne podoby:

- Skúmanie hotového modelu zmenou vstupných údajov za účelom porozumenia štruktúry modelu a vzťahov medzi jeho komponentmi
- Modely založené na iterácii a rekurzii umožňujúce prostredníctvom systematických zmien vstupných parametrov postupné približovanie získaných výsledkov k riešeniu skúmaného problému.
- Modelovanie spočívajúce v postupnom vylepšení , tak aby upravený model čo najlepšie odpovedal skutočnosti.

13. Závěry a doporučení:

Matematické modelovanie je efektívnym spôsobom rozvoja matematického myslenia. Aplikácia matematiky a tvorba abstraktného modelu rozvíja kreativitu žiaka a schopnosť analyzovať a automatizovať procesy súvisiace s reálnym životom.

Zaradenie modelovacích aktivít do vyučovania matematiky umožňuje efektívnejšie a hlbšie porozumenie matematických poznatkov.

Vyučovanie matematiky by malo žiakom umožniť učiť sa matematiku na problémoch a úlohách objavujúcich sa v bežnom živote s cieľom:

- Prekonať izoláciu jednotlivých matematických disciplín najmä geometrie a algebry
- Prekonať izoláciu jednotlivých vyučovacích predmetov a vnímať matematiku ako účinný nástroj na popis zákonitostí a riešenie problémov z rôznych oblastí
- Umožniť žiakovi nadobudnúť ucelené poznanie

Podľa štátneho vzdelávacieho programu ISCED 3 je tvorba modelov priamo zadaná v rámci obsahového štandardu.

Použitá literatúra:

Informácie dostupné na internete:

Ing. Beáta Ľubová, Matematické modelovanie v rukách žiaka
Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Ján Poradský, CSc.
15. Dátum	2.2.2021
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	RNDr. Ladislav Spišiak
18. Dátum	2.2.2021
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu online v Teams.